

ISSN 1407-9321

TELEVĪZIJAS
PROGRAMMA

14. — 20. jūlijs

Pieņemti
grozījumi
Satversmes
preambulā

2. lappusē

Jaunami
lauksaimniekiem

4. lappusē

Uzskaitīsim
baltos
stārķus

10. lappusē

Caur laikmetīgās mākslas prizmu meklē Preiļu identitāti

● No pirmdienas, 7. jūlija, Preiļos laikmetīgās mākslas sezonas ietvaros risinās vasaras plenērs, kura dalībnieki ir gan astoņi profesionāli mākslinieki, gan Preiļu mūzikas un mākslas skolas mākslas nodaļas audzēkņi. Lielo un mazo mākslinieku nedēļas veikums būs redzams izstādē, kas tiks atklāta svētdien, 13. jūlijā, tirdzniecības centrā «Oga». Attēlā — mākslinieces Aijas Zariņas vadībā bērni Preiļu parkā zīmēja dažādus kokus. Šitiek liela bija tā liepa, emocionāli stāsta Aija Zariņa. Foto: A. Šņepsts

► Turpinājums 9. lappusē.

Pasta sūtījumus varēs saņemt arī, uzrādot autovadītāja apliecību

Lai iedzīvotājiem atvieglotu pasta sūtījumu izņemšanas procesu, ierakstītos un līdz 150 eiro apdrošinātus pasta sūtījumus iedzīvotāji varēs saņemt, uzrādot ne tikai personu apliecinošu dokumentu, bet arī jebkuru citu valsts iestādes izdotu dokumentu, pēc kura būs iespējams identificēt attiecīgo personu. To paredz otrdien, 8. jūlijā valdībā atbalstītie grozījumi noteikumos par prasībām ierakstīto un apdrošināto pasta sūtījumu izsniegšanai.

Proti, dokumentam būs jāsaturs šāda informācija — attiecīgā dokumenta nu-

murs, dokumenta izdevējs, dokumenta derīguma termiņš, kā arī dokumenta turētāja fotogrāfija, personas kods un personiskais paraksts. Šāds dokuments ir, piemēram, autovadītāja apliecība, informēja Satiksmes ministrijā.

Satiksmes ministrija norāda, ka, paplašinot uzrādāmo dokumentu klāstu, tiks ietaupīts iedzīvotāju laiks, kā arī samazinātas rindas Latvijas pasta kompānijas «Latvijas Pasts» (LP) filiālēs, jo samazināsies to gadījumu skaits, kad iedzīvotājs ir ieradies LP, taču pakalpojumu nav varējis saņemt, jo nav līdzīgu personu apliecinoša dokumenta.

Pasta sūtījumus, kuru apdrošināšanas summa pārsniegs 150 eiro robežu,

LP joprojām varēs izņemt vienīgi, uzrādot personu apliecinošus dokumentus — pasi vai personas apliecību (un pilnvaru, ja sūtījumu saņēmēja vārdā izņem pilnvarota persona).

«Latvijas Pasts» nodrošina plašāko pasta pakalpojumu pieejamību visā Latvijas teritorijā, uzturot vairāk nekā 600 pasta pakalpojumu sniegšanas vietu. Uzņēmuma pamatfunkcija ir universālā pasta pakalpojuma sniegšana, papildus nodrošinot arī komercpārvaldījumu, eksprespasta, maksājumu, preses, mazumtirdzniecības un filatēlijas pakalpojumus. «Latvijas Pasts» ir valstij pilnībā piederošs uzņēmums.

VĒL VAR PASPĒT
ABONĒT
“NOVADNIEKU”
JŪLIJAM
un turpmākajiem
mēnešiem.

Abonēt var “Latvijas Pasta” nodaļās, pie pastniekiem, “Novadnieka” redakcijā Brīvības ielā 14, Preiļos, un interneta mājas lapā www.novadnieks.lv sadaļā “Abonēšana”.

Abonē šodien un saņem laikrakstu pēc divām dienām!

Mājražotāji nākotnē
driksstēs savu
produkciju nodot
plašākam
patērētāju lokam

Asociācija «Lauku ceļotājs» un citi nozares speciālisti ar Zemkopības ministrijas (ZM) atbalstu patlaban izstrādā likumprojektu, lai ļautu mājražotājiem savu produkciju nodot trešajiem tirgotājiem un izplatīt ārpus saimniecības, tā intervijā pastāstīja asociācijas prezidente Asnāte Ziemele.

Topošie noteikumi paredz, ka trešajam tirgotājam nododamais produkcijas apmērs varētu būt 35% procenti no gadā saražotā. Šāds daudzums ir atļauts arī, piemēram, Īrijā un citur.

Kā skaidro Ziemele, pēc šāda likuma pieņemšanas vietējās lauku kafējnīcas un restorāni oficiāli driksstētu ņemt un pārdot mājražotāju produkciju, tādā veidā saglabājot produkta oriģinalitāti un stiprinot Latvijas nacionālo virtuvi. Patlaban likums ļauj mājražotājam pārdot produkciju tikai savā ražotnē, kā arī pašam izplatīt tirdzīņos.

Projekta tapšanas gaitā gan jūtama pretestība no lielākajiem uzņēmējiem — atzītājiem ražotājiem —, kas šajos noteikumos saskata konkurences draudus. Tomēr, kā norāda Ziemele, mājražotājiem ir liegta iespēja iekļūt lielveikalu ķēdēs ar savu produkciju, ir arī slēgti eksporta tirgi, kas ir pietiekami liela konkurences ierobežošana, lai šis pielāides būtu un tādā veidā tiktu saglabāta daudzveidība produkcijā.

Asociācijai šis likumprojekts ir nozīmīgs, lai tūristi, aizbraucot uz laukiem, varētu saņemt vietējo produkciju.

Jaunais likums ir Latvijas iniciatīva, un šādu iespēju sniedz ES direktīvas. Plānots, ka sagatavotos noteikumus rudenī varētu nodot Saeimai, kā arī Eiropas Savienības (ES) institūcijām apstiprināšanai.

Asociācija «Lauku ceļotājs» patlaban apvieno aptuveni 350 biedru. Jau vairākus gadus asociācija ir atvērta ne tikai naktsmītnēm un ar to saistītiem biznesiem, bet jebkuram lauku uzņēmējam, kurš nodarbojas ar tūrismu laukos un uzņem apmeklētājus — to vidū ražotājiem, amatniekiem un citiem. Asociācija izdevusi aptuveni 50 dažādu veidu ar tūrismu saistītus bukletus.

NACIONĀLĀS ZINĀS

Ģimenes materiālo stāvokli kā labu vērtē tikai 9% iedzīvotāju

Savas ģimenes pašreizējo materiālo stāvokli kā labu maijā vērtēja 9% iedzīvotāju, liecina jaunākā «DNB Latvijas barometra» pētījuma rezultāti. Tas ir samazinājums salīdzinājumā ar aprīli, kad ģimenes materiālo stāvokli kā labu vērtēja 12% iedzīvotāju. To iedzīvotāju skaits, kuri savas ģimenes pašreizējo materiālo stāvokli vērtējuši kā sliktu, maijā bija 36%, bet aprīlī šādu iedzīvotāju skaits bija 34%. 2014. gada maijā retāk nekā aprīlī iedzīvotāji savas ģimenes pašreizējo materiālo stāvokli vērtējuši kā «viduvēju» – aprīlī šāds vērtējums bija 53% iedzīvotāju, bet maijā – 52%. Maijā par trīs punktiem samazinājies pašreizējā ģimenes materiālā stāvokļa vērtējuma indekss – no minus 14 punktiem aprīlī līdz minus 17. Arī savās prognozēs par ģimenes materiālā stāvokļa izmaiņām iedzīvotāji maijā bijuši nedaudz pesimistiskāki nekā aprīlī. Viedokli, ka pēc gada tas būs uzlabojies, pauda 20% (aprīlī tā domāja 22%). Tiesa, uz iespēju, ka tā pasliktināsies, gan aprīlī, gan maijā ir norādīts vienlīdz bieži (14%). Indekss no plus četri aprīlī ir samazinājies līdz plus divi maijā.

Pašreizējo Latvijas ekonomikas stāvokli kā labu vērtē 4% iedzīvotāju

Pašreizējo Latvijas ekonomikas stāvokli maijā kā labu vērtēja 4% iedzīvotāju, bet par sliktu to uzskatīja 53% iedzīvotāju, liecina jaunākā «DNB Latvijas barometra» pētījuma rezultāti. Saskaņā ar «DNB Latvijas barometra» pētījuma rezultātiem 2014. gada maijā iedzīvotāji pozitīvāk nekā aprīlī vērtēja kopējās situācijas attīstību – ar to apmierināti bija 32% (aprīlī – 28%), un kopējās situācijas attīstības vērtējuma indekss maijā ir pakāpies par trīs punktiem – no minus 20 aprīlī līdz minus 17. Kopējās situācijas attīstības vērtējums maijā ir augstākais novērotais kopš 2008. gada, kad tika sākti «DNB Latvijas barometra» mērījumi. Mēneša laikā nav mainījies Latvijas ekonomikas stāvokļa izmaiņu vērtējums – gan aprīlī, gan maijā indekss ir minus seši. Tiesa, maijā ir pieaudzis to respondentu īpatsvars, kuri uzskatīja, ka Latvijas ekonomikas stāvoklis nemainās – aprīlī tie bija 53%, maijā 58%. «DNB Latvijas barometrs» ir atzīts ikmēneša socioloģiskais pētījums, kurā tiek pētītas konkrētā brīža aktuālās norises sabiedrībai nozīmīgās jomās. Vienlaikus iedzīvotājiem ikreiz tiek uzdots pastāvīgo jautājumu kopums, kas mēnesi pa mēnesi atspoguļo sabiedrības vispārējā noskaņojuma izmaiņas.

8. Pasaules koru olimpiāde Rīgā

Pasaules koru olimpiādes sākumu Rīgā ieviešana īpaši šim pasākumam izgatavots Miera zvans. To ievadīja arī Zigmara Liepiņa komponētā mūzika. Olimpiādē no 9. jūlija līdz 19. jūlijam piedalīsies 460 kori, kuros ir 27 000 dziedātāju. Olimpiādes dalībnieki ieradās no 73 valstīm piecos kontinentos. Olimpiādē notiks konkursi, draudzības koncerti, kā arī atzītu mūziķu meistarklases.

Kori sacentīsies 29 kategorijās gan akadēmiskajā kora dziedāšanā, gan garīgajā mūzikā. Konkursos varēs dzirdēt dzezu, popmūziku, spīričuelus, kā arī gospeļu mūziku. Katru konkursu kategoriju vērtēs kompetenta žūrija, kurā strādās 80 pasaulē atzīti mūzikas profesionāļi. Žūrija noteiks uzvarētājus, kas saņems Pasaules koru olimpiādes īpašās balvas un piemiņas medaļas.

Sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.
Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.
Izdevējs – SIA «NOVADNIEKS REDAKCIJA».
Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Preiļi, LV-5301.
Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv
Tālr. 65307057, mob. tālr. 29410288 (redaktorei), 65307057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana), žurnālistiem – 65307058, mob. t. 22079178.
Fakss 65307057.
Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.
Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.
Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.
Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē.

Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī (otrdien, piektdien).

Lai arī cik smaga būtu bijusi pagātne, ar šodienu vienmēr var sākt jaunu dzīvi.

Prezidents izsludina Satversmes preambulu

Saeimas deputāti trešajā, galīgajā, lasījumā minētos Satversmes grozījumus pieņēma 19. jūnijā. Satversmē iekļautajā preambulā noteikts, ka Latvija izveidota, lai garantētu latviešu nācijas pastāvēšanu un nodrošinātu Latvijas tautas un ikviena brīvību un labklājību.

Valsts prezidents Andris Bērziņš 8. jūlija oficiālajā izdevumā «Latvijas Vēstnesis» izsludinājis Saeimas pieņemtos Satversmes grozījumus, kas to papildina ar preambulu.

Preambulā teikts, ka «1918. gada 18. novembrī proklamētā Latvijas valsts ir izveidota, apvienojot latviešu vēsturiskās zemes un balstoties uz latviešu nācijas negrozāmo valstsgribu un tās neatņemamajām pašnoteikšanās tiesībām, lai garantētu latviešu nācijas, tās valodas un kultūras pastāvēšanu un

attīstību cauri gadsimtiem, nodrošinātu Latvijas tautas un ikviena brīvību un sekmētu labklājību».

«Latvijas tauta izcīnīja savu valsti Brīvības cīņās. Brīvi vēlēta Satversmes sapulcē tā nostiprināja valsts iekārtu un nolēma sev Satversmi. Latvijas tauta nezina okupācijas režīmus, pretojās tiem un atguva brīvību, 1990. gada 4. maijā atjaunojot valstisko neatkarību, uz valsts nepārtrauktības pamata. Tā godina savus brīvības cīnītājus, piemin svešo varu upurus, nosoda komunistisko un nacistisko totalitāro režīmu un to noziegumus,» pausts Satversmes ievadā.

Preambulā noteikts, ka Latvija kā demokrātiska, tiesiska, sociāli atbildīga un nacionāla valsts balstās uz cilvēka cieņu un brīvību, atzīst un aizsargā cilvēka pamattiesības un ciena mazākumtautības. «Latvijas tauta aizsargā savu suverenitāti, Latvijas valsts neatkarību,

teritoriju, tās vienotību un demokrātisko valsts iekārtu. Latvijas identitāti Eiropas kultūrtelpā kopš senlaikiem veido latviešu un lībiešu tradīcijas, latviskā dzīvesziņa, latviešu valoda, vispārcilvēciskās un kristīgās vērtības,» teikts Satversmes preambulā.

Satversmē ierakstīts, ka uzticība Latvijai, latviešu valoda kā vienīgā valsts valoda, brīvība, vienlīdzība, solidaritāte, taisnīgums, godīgums, darba tikums un ģimene ir saliedētas sabiedrības pamats. «Ikviens rūpējas par sevi, saviem tuviniekiem un sabiedrības kopējo labumu, izturoties atbildīgi pret citiem, nākamajām paaudzēm, vidi un dabu. Latvija, apzinoties savu līdzvērtību starptautiskajā kopienā, aizstāv valsts intereses un veicina vienotas Eiropas un pasaules ilgtspējīgu un demokrātisku attīstību. Dievs, svētī Latviju!» tā noslēdzas Satversmes preambula.

VIEDOKLIS

Aina veselības aprūpē — ja pabāž galvu ārā no smiltīm jeb raksti uz papīra, ko gribi, no realitātes neizbēgt!

Kamēr varas gaitēņos tiek meklēts cilvēks, kurš varētu aizpildīt līdz jaunajam Saeimas sasaukumam veselības ministra vakanci un veikt dažus komunikācijas manevrus, sakopjot “šmuci”, kas radusies nozarē dažas labas partijas politiskās mazspējas dēļ, savu aktualitāti nemazina jautājums par veselības aprūpes finansējumu. Turklāt ne tikai nākamā gada un t.s. vidēja termiņa budžetam līdz 2017. gadam, bet vēl ilgākam laika posmam, iezīmējot nopietnu ilgtspēju veselības jomā. Premjerministre L.Straujuma ir apsolījusi nozares ministrijai 2015. gadā pieaugumu 40 miljonu apmērā. Tā noteikti nav maza summa, ņemot vērā valsts kopējās iespējas, bet noteikti nav pietiekams un stratēģiski nozīmīgs atbalsts nozares vajadzībām.

Vēsturiski veselības jomai Latvijas valdības kopš neatkarības atjaunošanas nav piešķirušas adekvātu finansējumu. Liela mērā, pateicoties Latvijas pirmajam premjeram, kurš veselības jomai nepieciešamo atlika prioritāšu tālākajā plauktā, vadoties pēc Staļina iedibinātā principa, ko veikli mantoja un realizēja arī attiecībā uz to Latviju, kam bija jāklūst par pilntiesīgu Eiropas valsti – “vračej narod prokormit” (ārstus pabaros tauta). Kopš tā laika katrs, kas uzņēmās vadīt veselības jomu, kļuva par Donu Kihotu, bet nozare pati par Sančo Pansu, kuri cinās ar vējdzirnavām. Argumenti finansējuma nepalīdzināšanai – dzelzaini – kam atņemt, lai iedotu veselībai?

Līdz šim neviena valdība Latvijā nav pateikusi, ka apņemas sakārtot veselības aprūpes jomu, neviens premjers nav nācis ar paziņojumu, ka tā kļūs par prioritāti, jo veselības jomai ir būtiska loma tautsaimniecībā. Attieksme no valdībām ir bijusi viennozīmīga – veselības aprūpe daudz tērē no kopējā valsts budžeta, minimumu (neatliekamo pa-

līdzību un vēl dažus reveransus pacientiem) valsts nodrošina, “pateicības” un piepelnīšanās privātajā sektorā saglabā ārstu motivāciju strādāt, cilvēkiem pietiek naudas, lai segtu otru 50% no nozarei nepieciešamā, citādi mūsu medicīnas pakalpojumu sistēma jau sen būtu sagruvusi. Tā nu veiksmīgi veselības jomā esam aizairējušies līdz 2,8% no IKP (ES vidēji 7-9%) un 8% no budžeta izdevumiem (ES vidēji 15%), sasniedzot nākamajam gadam mazāk kā 350 EUR uz vienu iedzīvotāju, kur Igaunijā un Lietuvā šis skaitlis tuvojas 800 EUR, bet ES vidēji 1200 EUR.

Uz šī fona vairāk tērējam arī sociālajā jomā, maksājot invaliditātes pabalstus (2008. gadā invaliditātes pabalstos tika izmaksāti 209 miljoni latu, bet 2012. gadā tie jau ir 269 miljoni, kas iezīmē pieaugumu par gandrīz 30%) un darba nespējas lapas (2012. gadā darba nespējas dienu skaits Latvijā bija teju 8 miljoni dienu). Pēc CSP datiem pēdējo četru gadu laikā, t.i., no 2010. gada līdz 2013. gadam, darbspējas vecuma iedzīvotāju skaits Latvijā ir samazinājies par 5,9%, tostarp, pateicoties ne tikai emigrācijai, bet arī invaliditātes pieaugumam un negatīvajiem demogrāfijas rādītājiem attiecībā uz dzimstību un mirstību. Latvijā katrs ceturtais miris priekšlaicīgi, nesasniedzot 65 gadu vecumu un vidēji zaudējot 13-14 sava mūža gadus, kurus būtu strādājis un maksājis nodokļus (2012. gadā valsts kopā ir zaudējusi 98,6 tūkstošus potenciālo mūža gadu). Saskaņā ar EK prognozi, līdz 2060. gadam darbspējas vecuma iedzīvotāju grupa saruks par 43,4% (salīdzinājumā ar 2010. gadu), savukārt iedzīvotāju skaits vecumā no 65 gadiem pieaugs par 52,4%. Šādu slodzi nekādi nevarēs iznest esošais veselības aprūpes finansējums un pakalpojumu sniegšanas principi.

Latvijai nav nozīmīgāka tautsaimniecības resursa par darbaspēku. Tomēr

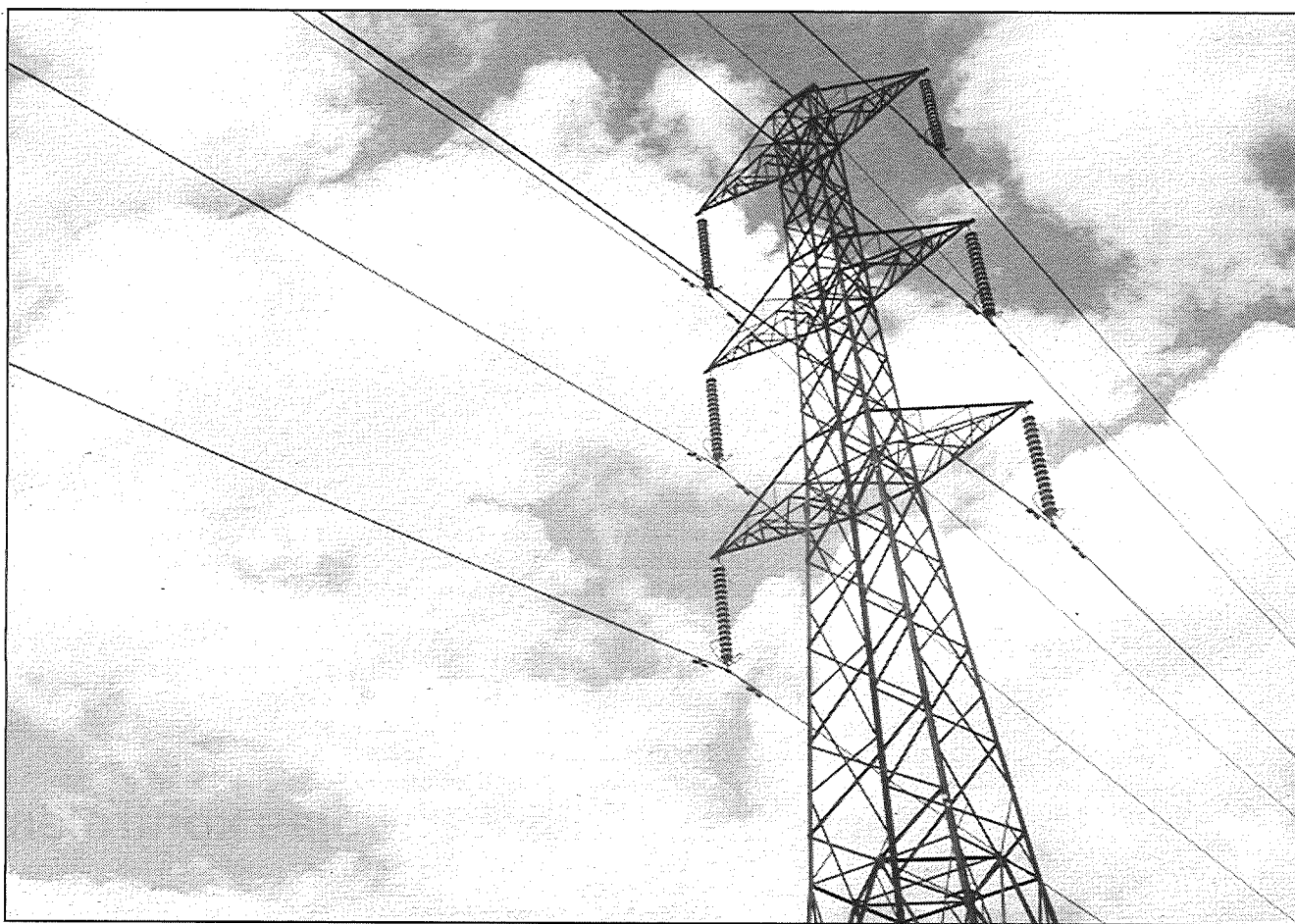
nezinu, kādā veidā tiek nolemts veikt ekonomisko izrāvienu, neinvestējot darbaspēka veselības kvalitātē burtiski neko. Veselības ministram arī būtu kategoriski jāiebilst pret jebkādiem centieniem tautsaimniecības izaugsmes vārdā palielināt pensionēšanās vecumu, ja pretī tam veselības aprūpes budžetā neienāk adekvāti resursi, lai saglabātu cilvēku darbaspējas.

Tas, kas pašreiz būtu sagaidāms no jebkura, kas ienāk veselības nozarē, vienalga uz cik ilgu laiku – beidzot jāuzsāk nopietns dialogs – kā, kad, cik, kam tiks palielināts finansējums veselības aprūpē. Jomas ministrijai būtu vairāk jāpievēršas ekonomiskās efektivitātes aprēķiniem un prognozēm, precīzi parādot – kā investīcijas veselības aprūpē nodrošinās resursu pieaugumu tautsaimniecībā (katrs zaudēts mūža gads ir izsakāms finansiālos zaudējumos, un katrs iegūts mūža gads ir izsakāms naudas pieaugumā ekonomikā). Jebkuru investoru cita starpā interesē veselības pakalpojumu pieejamība un kvalitāte, kā arī tas – cik daudz darba nespējas dienu var prognozēt, un Latvijai te nav ar ko lepoties.

Nesen no eksplotīķiem izskanējušais viedoklis, ka Latvijā strauji iesaļo maksas medicīna, ne medijos, ne nozarē nav raisījis skaļu rezonansi, lai gan tieši tas pašlaik notiek. Veselības aprūpes nozare patiesi brēc pēc nopietnām reformām (bet visas reformas maksā naudu) un beidzot iezīmētas stratēģijas finansējuma palielināšanai, ja vien... liberālā politika attiecībā uz citām jomām netiks īstenota arī veselības aprūpē, kur plānots, ka veselības aprūpes sistēmu stutēs patients, bet tautsaimniecību galu galā vilks nodzīti “nenotikušie” pensionāri.

L.Cipule,
Latvijas Ārstu
biedrības prezidenta
padomniece

AS "Sadales tīkls" uzlabo elektroapgādes tīklu Preiļu, Aglonas, Riebiņu, Līvānu un Vārkavas novadā

Lai nodrošinātu klientus ar nepārtrauktu, drošu un kvalitatīvu elektroenerģijas piegādi, uzņēmums AS "Sadales tīkls" Preiļu, Aglonas, Riebiņu, Līvānu un Vārkavas novadā 2014. gadā plāno realizēt 22 investīciju projektus, elektrotīkla attīstībā ieguldot vairāk nekā 2,2 miljonus eiro.

Lai paaugstinātu piegādātās elektroenerģijas kvalitāti Preiļu novada iedzīvotājiem, 2014. gadā AS "Sadales tīkls" divos investīciju projektos plāno ieguldot vairāk nekā 85 tūkst. eiro. Šogad Preiļos AS "Sadales tīkls" veiks zemsprieguma 0,4 kV (kilovoltu) gaisvadu elektrolīnijas rekonstrukciju. Projekta ietvaros gaisvadu elektrolīnijas 2,8 km garumā tiks pārbūvētas par kabeļu līnijām, uzlabojot elektroapgādes kvalitāti A.Upīša, Lāčplēša un Celtnieku ielas iedzīvotājiem.

Nozīmīgi darbi elektroapgādes tīklā tiks veikti Aglonas novadā, kur elektroapgādes tīkla attīstībai tiks realizēti 5 investīciju projekti, investīcijās ieguldot vairāk nekā 630 tūkst. eiro. Aglonas ciemā zemsprieguma 0,4 kV gaisvadu elektrolīnija tiks pārbūvēta kabeļu līnijās 4,6 km garumā, būtiski uzlabojot piegādātās elektroenerģijas kvalitāti A.Broka, Kalna, Jaudzemu un Aglonas ielas lietotājiem. Aglonas novada Aglonas pagastā tiks veikta vidējā sprieguma 20 kV gaisvadu elektrolīnijas rekonstrukcija 6,8 km garumā. Darbu ietvaros tiks izbūvētas 4 jaunas transformatora apakšstacijas un 0,4 kV kabeļu līnijas 7 km garumā, nodrošinot kvalitatīvu elektroenerģiju 21 pagasta iedzīvotājiem. Aglonas novadā turpināsies 2012. gadā uzsāktā 20 kV gaisvadu līnijas rekonstrukcija, kas Aglonas ciematam nodrošinās rezerves elektroenerģijas piegādi no Dagdas puses pienākošās elektrolīnijas. AS "Sadales tīkls" Austrumu kapitālieguldījumu daļas vadītājs Jurijs Mitrofanovs atzīst:

"Rezerves elektroapgādes nodrošināšana ir ļoti nozīmīga plaši apdzīvotās vietās. Elektrotīkla bojājumu gadījumos ciema iedzīvotāji neizjūt elektroenerģijas piegādes pārtraukumu, jo elektroenerģiju iespējams nodrošināt, veicot pārslēgumus elektrotīklā. Rezerves elektroapgāde būtiski samazina elektroenerģijas piegādes traucējumus, kas Aglonas novadā visbiežāk rodas spēcīgā vēja ietekmē, uz līnijas uzkrītot kokiem vai ieķeroties koku zariem".

Lai paaugstinātu elektroenerģijas kvalitāti un drošumu Riebiņu novadā, AS "Sadales tīkls" novadā īsteno 8 elektroapgādes tīkla attīstības projektus, ieguldot vairāk nekā 800 tūkst. eiro. Riebiņu novadā tiks veikta vidējā sprieguma 20 kV gaisvadu elektrolīnijas rekonstrukcija 7,3 km garumā, zemsprieguma gaisvadu elektrolīnijas pārbūve kabeļu līnijās 20 km garumā un 6 jaunu transformatoru apakšstaciju izbūve. Nozīmīgi darbi elektroapgādes drošuma paaugstināšanā tiks veikti Riebiņu novada Stabulnieku un Gailišu ciemā, kur elektropārvades līniju rekonstrukcijas ietvaros tiks veikta 20 kV elektrolīnijas pārbūve 1 km garumā, 3 jaunu transformatoru apakšstaciju izbūve un 11,5 km zemsprieguma kabeļu līniju izbūve.

Šogad Līvānu novadā AS "Sadales tīkls" realizēs 4 elektroapgādes tīkla uzlabošanas projektus, investīcijās ieguldot vairāk nekā 500 tūkst. eiro. Līvānu novada Rožupes ciemā ir paredzēta Upes, Liepu un Bērzu ielā esošās 0,4 kV gaisvadu elektrolīnijas rekonstrukcija, izbūvējot jaunas zemsprieguma kabeļu līnijas 6,5 km garumā. Papildus elektroapgādes tīkla rekonstrukcijai Rožupes pagastā, AS "Sadales tīkls" Līvānu novadā izbūvēs 3 jaunas transformatoru apakšstacijas un 11 km zemsprieguma kabeļu līnijas, paaugsti-

not piegādātās elektroenerģijas kvalitāti un drošumu 33 lietotājiem.

Vārkavas novadā elektroapgādes kvalitātes un drošuma paaugstināšanai AS "Sadales tīkls" šogad realizēs 3 investīciju projektus, ieguldot vairāk nekā 250 tūkst. eiro. Vārkavas, Upmalas un Rožkalnu pagastā tiks rekonstruētas vidējā sprieguma 20 kV gaisvadu elektrolīnijas 5 km garumā. Darbu laikā paredzēts izbūvēt 3 jaunas transformatoru apakšstacijas un zemsprieguma gaisvadu līnijas pārbūvēt kabeļu līnijās 4,2 km garumā. Rekonstrukcijas darbi paaugstinās piegādātās elektroenerģijas kvalitāti visiem novada iedzīvotājiem.

AS "Sadales tīkls" 2014. gadā kopumā visā Latvijā plāno atjaunot 581 km vidējā sprieguma līnijas, 1076 km zemsprieguma līnijas, kā arī veikt rekonstrukciju vai no jauna izbūvēt 480 transformatoru apakšstacijas. Kabeļu guldišanas programmas ietvaros vidējā sprieguma gaisvadu līniju pārbūve kabeļu līnijās plānota 203 km garumā.

2013. gadā kopumā visā Latvijā tika atjaunotas 431 km vidējā sprieguma līnijas, 931 km zemsprieguma līnijas, kā arī rekonstruētas un izbūvētas 577 transformatoru apakšstacijas. Gaisvadu vidējā sprieguma elektrolīnijas pret kabeļlīnijām tika pārbūvētas 162 km garumā.

Lai sniegtu informāciju par šā gada lielākajiem AS "Sadales tīkls" investīciju projektiem, uzņēmuma mājas lapā ir publicēta karte, kura attēlo informāciju par lielākajiem elektrotīkla attīstības projektiem 2014. gadā. Investīciju karte ilustrē lielākos projektus Latvijas reģionos – Kurzemē, Zemgalē, Vidzemē, Latgalē, Rīgas reģionā un Rīgā.

**T.Smirnova,
AS "Sadales tīkls"
komunikācijas speciāliste**

Lappusi sagatavoja L.Kirillova

Vai ticēsim brīnumiem?

Visneticamākais brīnumos ir tas, ka tie tomēr notiek, teicis kāds vieds vīrs. Tiesa, kas tiesa, brīnumi notiek un viss. Pēc nejaušības principa vai pēc kādas nezin kur noteiktas likumsakarības, varbūtības vai iespējamības teorijas. Pavisam nesen lija, lija un lija... Pūta un pūta... Gurķi, nabagi, zem visām agroplēvēm bija gatavi vai zemē ielist. Un tad notika brīnumš — jau kuro dienu nelist, spīd saule un ir tik karsti!

Laucinieki, kam lopiņi mājās, galvu nepacēlušī raujas pa pļāvām. Gādā sienu, skābsienu ruļļo vai plēves tunēļos liek. Kas prastāks, tas stūķē skābarības bedrē. Kamēr pagoda turas, jāpaspēj, citādi var visādi sanākt. Braucot pa ceļu vēl var šur tur redzēt pļavas, kas pirms lietavām nopļautas. Zāle tādā atālā ieaugusi, ka vālu vietas knapi var pamanīt. Siens pagalam, bet tāds nu ir tas lauksaimnieku risks. Sonedēļ Preiļu slimnīcas dzemdību nodaļā kādas mazulītes tētis, savu peciņu rokās maigi turēdams, atzina, sak, ai, cik daudz darba saimniecībā gaida. Bet jāzudara izvēle — būt pie saviem mīļajiem vienā no dzīves svarīgākajiem mirkļiem vai svelmainā pēcpusdienā kratīties uz traktora siena pļavā. Jaunais vīrietis bija pareizi sastādījis prioritāšu sarakstu, jo neba govš tam vakariņas pasniegs un neba traktors samīļos.

Tajā pašā dienā redzēju kādu pilnīgi citu skatu. No taciņas, kas Preiļos ved garām Jēkabpils autobusu parka garāžām, aizaugušajā notekgrāvī ievēlās ne pirmā svaiguma vīrelis. Pat īpaši neķepurojās un nepūlējās tikt laukā. Laikam pusnemaņā jūta, ka velti pūlēties, spēki izsīkuši. Alkohola nogurdinātais ķermenis mitrajā grāvī jutās gluži labi — i saule nekarsē, i pašvaldības policijai neviens nenostučis. Taču neliek mieru kāda doma. Arī šis cilvēkveidīgais radījums kādreiz bija mazs, jauks tikko piedzimis bērniņš. Mammas glāstīts, tēta samīļots. Bet varbūt tomēr ne? Varbūt lamāts, raustīts, reizēm iekauts...

Par tēmu — cilvēka liktenis un kas to nosaka — var filozofēt un spriest bez gala. Kāds turas pie viedokļa, ka visu, kas ar mums notiek, pašī esam nopelnījuši. Ar melošanu, zaglīgumu, aprunašanu un visām tām lietām, ko kristīgā sabiedrība uzskata par grēkiem. Bet arī tādi rīcībai kaut kam ir jābūt pamatā, no kaut kā jāsakas. Cilvēki taču visi piedzimt vienādi — kā neaprašstītas papīra lapas. Kas ir tā patiesā augsne, kas mūs izaudzē tādus, kādi esam? Ja negribas domāt un analizēt, var ļauties domai, ka līdz ar pirmo elpas vilcienu uz tās Dieva dotās baltās papīra lapas katrs, gribam to vai ne, mēs velkam līnijas un rakstus, kas tur iepriekš likteņa ar neredzamu tinti ierakstīti.

Ja reiz par tiem brīnumiem sākts runāt, nenoliegsim, ka pašlaik Rīgā notiekošā 8. Pasaules koru olimpiāde ir sava veida brīnumš. Mēs, kas esam palikuši mazāk kā nieka divi miljoni, tomēr esam pietiekami ambiciozi, gana spoži un talantīgi, lai pierādītu, ka Latvijas galvaspilsēta ir spējīga sarīkot līdz šim vērienīgāko no dziedošajām olimpiādēm. 460 kori ar 27 tūkstošiem dziedātāju no piecu kontinentu 73 valstīm! Vēl viena izsaukuma zīme liekama Latvijai par to, ka mūsu dziedājošo dzintara zemi olimpiādē pārstāv 102 kori! Salīdzinājumam var minēt Ķīnu, kuras iedzīvotāju skaits ir ap 1,4 miljardiem, bet olimpiādē valsti pārstāvēs 83 kori. Zinātāji teic, tā ir lieliska iespēja mūsu valstij sevi popularizēt pasaulē no Amerikas, Kanādas, Singapūras līdz Trinīdādei un Tobāgo. Olimpiādes dalībnieku vidējais vecums esot aptuveni 27 gadi. Lieliski! Jau nie ļaudis aizbrauks mājās un stāstīs saviem draugiem un paziņām par Rīgu, Latviju — par zemi, kas dzied. Cerams, ka stāstī būs saulaini un nejauku notikumu neaptumšoti.

Sakarā ar veselības ministres Ingridas Circes demisiju un ar to saistītajiem pārspriedumiem presē šonedēļ parādījās kāda ziņa. 2009. gadā Latvijā dabīgā nāvē savā darba vietā miruši 30 cilvēki, bet pērn jau 37. Vidējais vecums — 53 gadi, pārsvarā vīrieši. Šos faktus par brīnumu gan nevar saukt, bet par likumsakarīgu rezultātu valsts bezatbildīgajai attieksmei pret saviem iedzīvotājiem. Pārdesmit gadu laikā, brīvībā, neatkarībā un, kā saka, pie pilnas saprašanas būs tikusi ar sevi galā. Ja, tādā stilā dzīvodami, vēl pēc pārdesmit gadiem varēsim uzdziedāt Mežaparka estrādē, tas gan būs brīnumš.

Demonstrējumā piedalījās zinātnieki, pētnieki un laukaugu audzētāji

Plašu interesi bija izpelnījies SIA «Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs» Preiļu konsultāciju biroja augkopības konsultantes Ineses Magdalenokas jūnija beigās organizētais un vadītais demonstrējums augkopībā «Laukaugiem kaitīgo organismu ierobežošanas integrētā saimniecības sistēmā».

Pasākums notika Preiļu novada Preiļu pagasta zemnieku saimniecībā «Korsikova». Saimniecības īpašnieks Kristaps Mūrnieks apsaimnieko vairāk nekā 400 hektārus lauksaimniecībā izmantojamās zemes. «Korsikova» nodarbojas ar graudaugu audzēšanu — sēj ziemas un vasaras rapsi, ziemas un vasaras kviešus, arī griķus.

Demonstrējums ierīkots vairākos laukos — ziemas rapša tūrūmā 4,8 hektāru platībā, ziemas kviešos astoņu hektāru platībā un vasaras kviešos arī astoņu hektāru platībā. Novērojumus Kristaps Mūrnieks uzsāka 24. aprīlī. Katru nedēļu tiek uzskaitīta slimību un kaitēkļu izplatība pēc vairākām metodēm. Viena no tām ir rutinētā metode,

tas ir, tiek darīts tā, kā saimnieks līdz šim visu laiku ir rīkojies. Otra ir integrētā metode — pēc monitoringa, sasniedzot kritisko sliekšni. Pēc lauku smidzināšanas novērojumi turpinās, tiek noteikta kaitīgo organismu attīstības pakāpe, lai, veicot aprēķinus, varētu noteikt ekonomisko efektivitāti gan rutinētajā lauka daļā, gan integrētajā lauka daļā. Novērojumi turpināsies līdz ražas novākšanai, kad varēs izdarīt pēdējos secinājumus.

Uz demonstrējumu «Korsikova» bija ieradušies gan intereseanti no apkārtnējiem novadiem, gan no Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra — augkopības speciāliste Ilze Skudra. Skriveru Zemkopības zinātnisko institūtu pārstāvēja šī demonstrējuma zinātniskais vadītājs, institūta vadošais pētnieks Jānis Vigovskis. Pēc kopīgas lauku apskates dalībnieki devās uz Mūrnieku mājām, kur turpinājās sarunas par izmaiņām likumdošanā, tika apspriesti dažādi citi zemniekus interesējoši jautājumi. Būtiski atcerēties, ka šī gada 1. janvārī stājās spēkā Eiropas Savienības Regula — Eiropas Parlamenta un Padomes direktīva, ar kuru nosaka kopienas sistēmu pesticīdu ilgtspējīgas

● Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra Preiļu konsultāciju biroja augkopības konsultante Inese Magdalenoka (no kreisās) vadija demonstrējumu dienu zemnieku saimniecībā «Korsikova» un atbildēja uz daudzajiem interesentu jautājumiem.

lietošanas nodrošināšanu (14. pants «Integrētā augu aizsardzība»). Izmaiņas notikušas arī Latvijā. 7. jūnijā veikti grozījumi Ministru kabineta 2009. gada 15.

septembra noteikumos nr. 1056 «Lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas, uzglabāšanas un marķēšanas prasības, kā arī kontroles kārtība». Prasība

attiecas uz profesionāliem augu aizsardzības līdzekļu lietotājiem, kuri izmanto 2. reģistrācijas klases augu aizsardzības līdzekļus.

Kadastrālās vērtības lauksaimniecībā izmantojamajai un meža zemei paliks 2014. gada līmenī

Starp Zemkopības, Tieslietu, Finanšu, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju, Latvijas Pašvaldību savienību un Valsts zemes dienestu panākta vienošanās, ka 2015. gadā kadastrālās vērtības lauksaimniecībā izmantojamajai zemei un meža zemei paliks 2014. gada līmenī.

Plānots, ka, sākot ar 2016. gadu, kadastrālā vērtība lauksaimniecībā izmantojamajai zemei un meža zemei tiks pārrēķināta. Savukārt pašvaldības, nosakot nekustamā īpašuma nodokļa apmēru, varēs ņemt vērā jauno kadastrālo vērtību un izvērtēt nodokļa pieauguma ierobežojuma nepieciešamību.

Tas pozitīvi ietekmēs Latvijas lauku saimniecību un meža nozares attīstību, šajā sakarā uzsver zemkopības ministrs Jānis Dūklavs.

Iespēja pieteikties atbalstam par ziditājgovim

Lauksaimniekiem ir iespēja vēl līdz 15. novembrim pieteikties atbalstam par ziditājgovim. Atbalstu var saņemt par gaļas šķirnes ziditājgovi vai ziditājgovi, kas iegūta krustojumā ar gaļas šķirnes dzīvnieku; govi, ja to neslauc, bet izmanto teļu zidīšanai (Latvijas Brūnā, Latvijas Zilā, Sveices, Norvēģu Sarkanā, Tiroles Pelekā un citas šķirnes); telīti, kas iesnieguma iesniegšanas brīdī sasniegusi astoņu mēnešu vecumu. Līkme par vienu dzīvnieku tiek noteikta 101,40 eiro apmērā.

Jaunas prasības profesionālajiem augu aizsardzības līdzekļu lietotājiem

Ministru kabineta noteikumi «Lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas, uzglabāšanas un marķēšanas prasības un kontroles kārtība» tagad papildināti ar integrētās augu aizsardzības pasākumiem. So pasākumu mērķis ir saglabāt bioloģisko daudzveidību, vienlaikus veicot augu aizsardzību, kā arī mazināt lauksaimniecības atkarību no augu aizsardzības līdzekļu lietošanas.

Jaunie nosacījumi par integrētās augu aizsardzības pasākumiem attieksies uz audzētājiem, kuri nodarbojas ar lauksaimniecības produktu integrēto audzēšanu, kā arī uz tiem lauksaimniekiem, kuri savās saimniecībās izmanto otrās reģistrācijas klases augu aizsardzības līdzekļus. Noteikumi noteic, ka turpmāk visiem profesionālajiem augu aizsardzības lietotājiem būs jāveic augsnes agroķīmiskā izpēte vai augsnes analīzes.

Platību maksājumu iesniegumu šogad mazāk

Lauku atbalsta dienesta (LAD) klientu daļa informē, ka šogad LAD kopumā ir saņēmis 61 596 platību maksājumu iesniegumus. Tas ir mazāk nekā pērn, kad bija saņemti 62 866 iesniegumi.

Iesniegšanas termiņš bija 15. maijs, taču pieņemšana turpinājās vēl līdz 9. jūnijam, piemērojot 1% atbalsta apjoma samazinājumu par katru nokavēto dienu. Ar kavējumu tika iesniegti 2108 iesniegumi.

Pieaug to lauksaimnieku skaits, kas iesniegumus iesniedz LAD Elektroniskajā pieteikšanās sistēmā. Šogad tie bija 14 276 iesniegumi, kas ir par 20% vairāk, nekā tas bija 2013. gadā.

Valsts darba inspekcija gatavojas kontrolēm

Valsts darba inspekcija informē, ka ir uzsāktas tematiskās pārbaudes lauksaimniecības nozares uzņēmumos par darba aizsardzības normatīvo aktu prasību ievērošanu.

Lauksaimniecība kā viena no senākajām un stabilākajām ekonomikas nozarēm ir viena no valsts ekonomikas ilgtermiņa balstiem. Tāpēc svarīgi, lai nozarē strādājošiem būtu droši un veselībai un dzīvībai nekaitīgi darba apstākļi. Būtiski, lai lauksaimniecības nozarē strādātu apmācīti un zinoši nodarbinātie, kas spētu vairo darba ražīgumu, dodot ieguldījumu uzņēmuma un

visas valsts attīstībā, uzskata Valsts darba inspekcijas direktors Renārs Lūsis.

Pēc Darba inspekcijas informācijas, pērn lauksaimniecības nozarē trīs reizes pieaudzis letālo nelaimes gadījumu skaits un par 66% pieaudzis smago nelaimes gadījumu skaits. Kā biežākais nelaimes gadījumu cēlonis jāmin nepietiekama uzmanība, neapmierinoša darbinieku instruēšana un apmācība, darba drošības noteikumu vai instrukciju neievērošana, neatbilstoša darba aprīkojuma lietošana, kā arī elektrodrošības noteikumu neievērošana, tā gūstot elektrotraumas. Tāpēc, apmeklējot uzņēmumus, inspektori pārbaudīs, vai darba vide ir

droša, vai ir veikts darba vides risku novērtējums, vai darbinieki ir apmācīti par drošām darba metodēm, kā tiek ievērotas darba aizsardzības prasības darba vietās, strādājot ar darba aprīkojumu, u.c. būtiskas darba aizsardzības prasības.

Darba inspekcija aicina darba devējus pārliecināties, vai uzņēmumā nodarbinātajiem šogad ir veikta ikgadējā apmācība, viņi ir informēti par pastāvošajiem riska faktoriem darba vietās, strādā ar pārbaudītu un drošu aprīkojumu un ir veikuši obligātās veselības pārbaudes. Darba aizsardzību regulējošo normatīvo aktu prasību ievērošanu ir katra darba devēja pienākums.

Atviegloti piena kvotu izmantošanas nosacījumi pēdējā kvotas gadā

1. jūlijā valdība atbalstīja Zemkopības ministrijas sagatavotos grozījumus piena kvotu administrēšanas noteikumos.

Lai pēdējā piena kvotas gadā (2014./2015.) ražotāji pēc iespējas savlaicīgāk varētu papildināt trūkstozo kvotas apmēru, noteikumos atviegloti nosacījumi, paredzot, ka ražotāji kvotu var nomāt, ja savu piena kvotu izpildījuši par 95% līdzšinējo

100% vietā. Grozījumi arī atceļ ierobežojumu ražotājam pēdējos divos kvotas gados no valsts rezerves saņemto piena kvotu iznomāt vai pārdot.

Ja ražotājs pēdējā piena kvotas gadā līdz 2015. gada 1. februārim nemaz nebūs pārdevis pienu, tad viņa kvota tiks samazināta par 85% un atbrīvotais daudzums ieskaitīts valsts rezervē.

Kompensācijas par zaudējumiem, kas radušies Āfrikas cūku mēra uzliesmojuma laikā

Lauku atbalsta dienests (LAD) informē, ka dzīvnieku īpašnieki var saņemt kompensāciju par zaudējumiem, kas radušies valsts uzraudzībā esošo dzīvnieku infekcijas slimību un epizootiju uzliesmojuma laikā. Tas attiecas arī uz likvidētajām cūkām Āfrikas cūku mēra uzliesmojuma laikā.

Lai saņemtu zaudējumu kompensāciju, dzīvnieku īpašnieks 10 darbdienu laikā pēc Pārtikas un veterinārā dienesta inspektora akta saņemšanas iesniedz LAD reģionālajā lauksaimniecības pārvaldē attiecīgos dokumentus: iesniegumu, dokumentus, kas apliecina īpašumtiesības uz dzīvnieku utt. Savukārt LAD 10 darbdienu laikā pieņem lēmumu par kompensācijas apjomu un 90 dienu laikā pēc ie-

snieguma saņemšanas izmaksā kompensāciju, to pārskaitot dzīvnieku īpašnieka norādītajā bankas kontā.

Kompensācijas apmērs par cūkām

Sivēni svarā līdz 30 kg — 42,69 eiro

Nobarojamās cūkas svarā no 31 līdz 80 kg — 85,37 eiro

Nobarojamās cūkas svarā virs 81 kg — 128,06 eiro

Pārraudzībā esoša sivēnmāte — 284,57 eiro

Pārraudzībā esošs kuilis — 426,86 eiro

Citi pieauguši vaislas dzīvnieki (sivēnmāte, kuilis) — 227,66 eiro

Lappusi sagatavoja L. Kirillova

Pirmdiena, 14. jūlijs

LATVIJAS TV 1	21.15 Sporta studija.	19.30 Bez tabu.	1.15 CSI Lasvegasa 13. Seriāls.
6.00 Latvijas Republikas valsts himna.	22.00 Midsomeras slepkavības 7. sērija.	20.20 Viņas melo labāk 2. Seriāls.	2.45 TV 6 nakts mūzika.
6.02 Province.	23.55 Tas ir Igo. Dzied R.Fomins.	21.00 Bistamā paradīze. Seriāls.	VIDUSDAUGAVAS TV
6.30 1000 jūdzes Gruzijā.	1.40 Vai Rīga jau gatava?	22.05 Melnais saraksts. Seriāls.	7.00 Re:TV
7.00 Rīta panorāma.	LNT	23.05 Bagātīnieku dakters 4. Seriāls.	20.00 Jēkabpils laiks.
8.35 Mīlas viesulis 9. Seriāls.	5.00 Karambal	0.05 Koru kari 3.	20.30 VDTV arhivs.
9.35 Sargieties, mana māsa nāki M. f.	5.45 Ticīgo uzvaras balss.	3.30 Viņas melo labāk 2. Seriāls.	21.00 Jēkabpils laiks.
11.15 Izmisušie vecāki. Seriāls.	6.30 Bernard. Anim. f.	3.55 TV3 ziņas.	21.30 Nedēļa Latgalē.
12.15 Televeikala skatlogs.	7.00 Nedēļa novados.	4.25 Bez tabu.	22.00 Jēkabpils laiks.
12.30 Eksotiskās salas 2. Dok. f.	7.00 900 sekundes.	TV 5	22.30 - 24.00 Re:TV.
13.30 Televeikala skatlogs.	9.00 Galileo 2.	5.00 Nakts mūzika TV5.	PBK
13.45 Pinokio. 2. sērija.	9.35 Televeikala skatlogs.	6.10 Izklauses redzētis. Šovs.	6.00 Labrīt!
15.25 Televeikala skatlogs.	11.55 Atgriezies mājās. 1. sērija.	9.05 Mūsu tēma.	9.00 Ziņas.
16.40 Mīlas viesulis 9. Seriāls.	12.25 Runā Rīgai! 3.	9.50 Televeikala skatlogs.	9.30 Labrīt!
17.10 Mežainīši. Anim. f.	12.25 Karambal	11.05 Samara. Seriāls.	11.00 Ziņas.
18.00 Dienas ziņas.	13.00 1001 nakts. Seriāls.	11.40 Esi veselī!	12.55 Šovakar.
18.45 8. Pasaules koru olimpiādes Baltijas zēnu kora koncerts.	14.00 LNT dienas ziņas.	12.05 Televeikala skatlogs.	14.45 Ziņas.
20.30 Panorāma.	14.35 Runāsim atklāti!	13.15 Labi joki 2012.	15.00 Divatā ar viesiem.
21.15 Izauciet vecmāiti! Seriāls.	15.40 Ģimenes drāmas.	14.15 Seši kadri.	15.55 Moderns spriedums.
22.15 Saldā indes garša. 3. sērija.	16.50 Mīlestība nekad nebeidzas. Seriāls.	16.50 Samara. Seriāls.	17.00 Vakara ziņas.
23.05 Nakts ziņas.	17.50 Ziņas sešos.	17.50 Precamies!	17.50 Precamies!
23.25 8. Pasaules koru olimpiāde. Dienasgrāmata.	18.00 Kārdinājuma varā. Seriāls.	18.55 Lai runā!	18.55 Lai runā!
23.35 Dzimis Eiropā. Dok. f.	20.00 LNT ziņas.	20.00 Laiks.	20.00 Laiks.
0.05 Laikmeta formula. Dok. f.	20.30 Sporta un laika ziņas.	21.15 Staiņa. Seriāls.	21.15 Staiņa. Seriāls.
0.35 Ir lietas, kas jāzina.	20.35 1/5 – tranzīta aktualitātes. Dienasgrāmata.	23.25 Pēdas. Seriāls.	23.25 Pēdas. Seriāls.
1.20 100 g kultūras.	21.15 Jaunā vijņa 2014 dienasgrāmata.	0.10 Euronews.	0.10 Euronews.

LATVIJAS TV 2	6.00 Latvijas Republikas valsts himna.	6.05 1000 jūdzes pa ledāja pēdām.	6.35 Visas durvis vaļā.	7.05 Dzimis Eiropā.	7.40 Jūrā un krastā.	8.00 Skats rītdienā.	8.20 Pie rīta kafijas.	8.40 Automoto raidījums nr. 2.	9.00 Vienmēr formā!	9.30 Pasaules kausa izcīņa futbolā. Fināls spēle.	12.05 Bezvēsts pazudušie. Serīāls.	13.00 Mežoniņš sirdis 7. Serīāls.	13.50 Pasaules kausa izcīņa futbolā. Labākās spēles.	15.55 Mežoniņš sirdis 7. Serīāls.	16.50 Pasaules kausa izcīņa futbolā. Dienas apskats.	17.35 Olimpiskā zelta mirklī.	18.05 Bezvēsts pazudušie. Serīāls.	19.00 Šodien.	19.35 1000 jūdzes Transivānijā.	20.05 Vai Rīga jau gatava?	20.20 Bilija Konolija 66. ceļš. Dok. f.
----------------------	--	-----------------------------------	-------------------------	---------------------	----------------------	----------------------	------------------------	--------------------------------	---------------------	---	------------------------------------	-----------------------------------	--	-----------------------------------	--	-------------------------------	------------------------------------	---------------	---------------------------------	----------------------------	---

LATVIJAS TV 3	5.00 Mīlestības sirdspuksti 2. Serīāls.	5.40 Laimīgi kopā 5. Serīāls.	6.35 Redakal. Anim. f.	7.00 Spēka reindžeri samuraji. Anim. f.	7.25 Smurfi. Anim. f.	7.50 Simpsoni 9. Anim. f.	8.35 X cilvēki. M. f.	10.35 Māmiņu klubs.	11.10 Rīta pikniks.	11.50 Laimīgi kopā 5. Serīāls.	12.55 Smurfi. Anim. f.	13.20 Spēka reindžeri samuraji. Anim. f.	13.55 UgunsGrēks 9. Serīāls.	15.05 Alkas pēc laimes. Serīāls.	16.05 Viņas melo labāk 2. Serīāls.	16.40 Voronpi 3. Serīāls.	17.50 Radu būšana 3. Serīāls.	19.00 TV3 ziņas.
----------------------	---	-------------------------------	------------------------	---	-----------------------	---------------------------	-----------------------	---------------------	---------------------	--------------------------------	------------------------	--	------------------------------	----------------------------------	------------------------------------	---------------------------	-------------------------------	------------------

DĀRZKOPJA NEDĒĻA (11. – 17. jūlijs)

✓ **Piekdiena**, 11. un 12. jūlijs, ir *augļu dienas*. Īstais brīdis vākt ārstniecības un aromātiskos augus. Piparmētras, melissas un raudenes griež ziedēšanas sākumā, tad tās ir visaromātiskākās. Tāpat *ziedu dienas* griež zarus pirtslošām, lai tās labi žūtu, būtu smaržīgas un tām nebūtu lapas. Saka, ka pilnmēness laikā vāktie liepu ziedi esot visdziednieciskākie. Tie jāievācot pulksten četros no rīta, kamēr nav parādījusies rāsa.

✓ **Svētdiena**, 13. jūlijs, tukšais laiks. Nelabvēlīgajos laikposmos applauj nezaļes, lai tās tik ātri neatāgtu. Nopļauto zāli, kā arī jaunās nezaļes izmanto kā mulču augļu koku un ogulāju apdabē.

✓ **Pirmdiena**, 14. jūlijs, *sakņu diena*. Augļu vākšana turpinās, tēpat arī ievārījumu gatavošana. Konservēšana un skābēšana.

✓ **Otrdien**, 15. jūlijs, kā arī trešdien, 16. jūlijs, līdz pusdienlaikam ir *ziedu dienu* laiks. Vāc ārstniecības augus — no dobēm dažādās mētras, pūkšgalves, klingerīšu un kumeliņu ziedus. Aromātiskā tēja iznāk arī no krāsu monardas ziediem, ko pie mums audzē kā

„NOVADNIEKA” KALENDĀRS

✓ **LĪVĀNU NOVADS**
 ◆ No 10. jūlijā Līvanu novada domes ēkas 1. stāvā līvāniešu veidotā izstāde «Mana pilsēta».

✓ **Izstāžu nams Līvānos**
 ◆ Līdz 27. jūlijam baltkrievu mākslinieku darbu izstāde izstāžu namā Rīgas ielā 12 — glezniecība, grafika, skulptūras un lietišķā maksia dažādos stilos un tehnikās.

✓ **Sports**
 ◆ 12. jūlijā pulksten 10.00 Jerikas stadionā «Buceniekos» pludmales volejbola turnīra «Jerikas kauss» 1. kārtā.
 ◆ 18. jūlijā pulksten 14.00 Jauniešu iniciatīvu centra «Kvaritāis» laukumos (Lācplēša ielā 28) sporta aktivitātes — strībois, sēdvolejbols.
 ◆ 19. jūlijā pulksten 6.00 Daugavas krastā Līvānu novada atklātā čempionāta pludņmākslēšanā 2. posms.

✓ **PREIĻU NOVADS**
 ◆ **Preiļu novada kultūras centrs**
 ◆ 11. jūlijā pulksten 12.00 Preiļu pludmalē — novada «Jauniešu diena 2014».
 ◆ 18. jūlijā Preiļu parka estrādē «Tava neaizmirstamā vasaras putu balīte»: no pulksten 18.00 līdz 21.00 — bērnu disente, no pulksten 22.00 līdz 03.00 — balīte pieaugušajiem.

✓ **Preiļu pagasta**
 ◆ 19. jūlijā pulksten 10.00 Moskvīnas kapu sakopšanas talka. Līdzīgi ņemt darbarīkus.

✓ **Saunas pagastā**
 ◆ 12. jūlijā pulksten 20.00 atpūtas laukumā pie Saunas tautas nama «Jaunības svētki», pulksten 23.00 zaļumball spēles grupa «Velve».

◆ 15. jūlijā konkursa «Sakopākā sēta» pretendentu vērtēšana.
 ◆ 19. jūlijā pulksten 12.00 Saunas tautas nama atpūtas laukumā sarīkojums pensionāriem «Kustību diena Priekšos».

✓ **Sports**
 ◆ 11. jūlijā pulksten 12.30 Stabulnieku sporta stadionā Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra Preiļu konsultāciju birojs un Preiļu lauksaimnieku apvienība aicina uz lauku uzņēmēju sporta svētkiem.
 ◆ Pludmales volejbola sacensības «Riebiņi 2014»: I posms — 13. jūlijā Kastirē; II posms — 20. jūlijā Riebiņos; III posms — 27. jūlijā Kastirē. Fināls un sieviešu komandu sacensības — 3. augustā Riebiņos. Sacensību sākums pulksten 10.00

✓ **VĀRKAVAS NOVADS**
 ◆ 12. jūlijā pulksten 10.00 Arendoles muižā Dubnas krastu sakopšanas talka rīko biedrība «As Latgola».
 ◆ 12. jūlijā pulksten 20.00 Arendolē — tikšanās pie atmiņu uguns-kura. Pasākumā piedalīsies novadnieki, folkloras kopa «Sudobri», tautas deju kolektīvs «Vanagi». Turpinājuma balie ar Līgu & Kristiānu.
 ◆ 12. jūlijā pulksten 22.00 Vecvārkavas estrādē «Trakākā balīte Upmalā» jeb Putu nakts 2014 ar pārsteigumiem, konkursiem un balivām.

✓ **Rožkalnu tautas nams**
 ◆ 15. jūlijā pulksten 9.00 Rožkalnu tautas namā projekta «Dzīves kausu rokā nemam — Vārkavā» ietvaros seminārs no veselīga dzīvesveida iekļau cikla «Izplānotās slimības un to profilakse», lektore Helēna Piziča.

✓ **Sports**
 ◆ 20. jūlijā pulksten 10.00 Vecvārkavā, Vārkavas vidusskolas stadionā, risināsies Vārkavas novada Sporta svētki.

Izmantota «Sējas un ražas Avīze 2014»

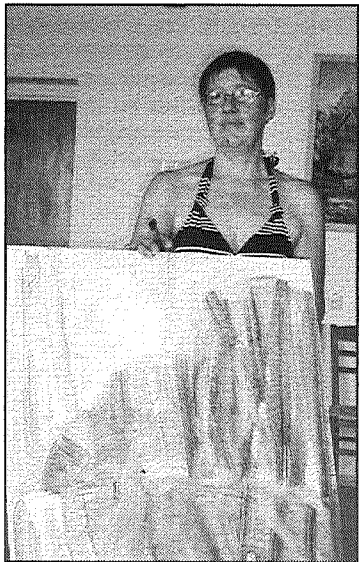
Caur laikmetīgās mākslas prizmu meklē Preiļu identitāti

Sākums 1. lappusē.

Ja ne iebrucēji, tad paši preiļieši šonedēļ noteikti būs pamanījuši, ka Preiļos risinās kaut kas noslēpumaini māksliniecisks. Skolas bērni un jauniešu bariņi ar krāsu kastēm, zīmēšanas blokiem, nopietni mākslinieki ar molbertiem redzami te pilsētā, te parkā, te pie pils. Ko tas nozīmē?

Nedēļas garumā, no 7. līdz 13. jūlijam Preiļu mūzikas un mākslas skolas mākslas nodaļas audzēkņiem projekta ietvaros piedāvāta unikāla iespēja mācīties un darboties kopā ar Latvijā atpazīstamiem māksliniekiem. Vasaras plenēra ietvaros pilsētā risinās īpašas meistarklases, kurās bērni un jaunieši paplašina redzesloku, uzklausa meistarumu padomus, par notiekošo stāsta mākslas nodaļas vadītāja Marianna Abricka.

Iespēja topošajiem māksliniekiem strādāt kopā ar augstas klases profesionāļiem radusies, pateicoties projektam «Laikmetīgās mākslas sezona tirdzniecības centrā «Oga»», kura idejas autori un atbalstītāji ir uzņēmēji Ingūna un Aigars Zimeļi, teica projekta vadītāja Inga Surgunte. Projekta programmā ir ne tikai šonedēļ notiekošais vasaras plenērs profesionāļiem māksliniekiem un tiem, kas par tādiem sapņo kļūt, bet arī triju mūsdienu mākslinieču personalizstādes (Andas Lāces darbus tirdzniecības centra apmeklētāji jau varēja redzēt

● **Gleznotāja Baiba Sprance Preiļos ir pirmo reizi un atzīst, ka jūtas te ļoti labi. Vai zināt, cik bagāti jūs esat? Jums ir tik unikāli skaists parks — ar veciem kokiem, ēnainām alejām un puķu pilnām plāvām.**

kopš maija, paralēli mākslinieci bija personalizstāde Rīgā), izrāde, darbnīcas ģimenēm ar bērniem. Projekts ilgs līdz šī gada beigām un interesentiem sola daudz pārsteigumu un jauku mirkli.

Anda Lāce ir arī vasaras plenēra dalībniece. Kopā ar viņu Preiļos ieradusies vēl septiņi mākslinieki, tajā skaitā par mūsdienu klasiķi dēvētā Aija Zariņa, kā arī Raitis Zvirbulis, Baiba Sprance, Daiga Krūze, Eva Vēvere, Laura Prikule un Zigurds Poļikovs.

Mākslinieki pārstāv dažādus žanrus — ir gleznotāji, grafiķi,

● **Preiļu mūzikas un mākslas skolas mākslas nodaļas audzēkņi kādā no plenēra dienām mākslas skolas telpās kopā ar pedagoģem risināja interesantu uzdevumu — veidoja Preiļiem raksturīgo krāsu izlasi. Iepriekš notika konkrētu krāsu un toņu meklējumi pilsētas ielās.**

citi veido instalācijas. Tāpat ir pārstāvētas dažādas paaudzes, piemēram, jau minētā Latvijas glezniecības vēsturē iegājusi Aija Zariņa un jaunā, šogad dažādos konkursos vairākas balvas ieguvusi Daiga Krūze. Priecājamies, ka esam atvilinājuši uz Preiļiem dažādus un ļoti laikmetīgus māksliniekus, kuri pārstāv ne vien dažādas paaudzes, bet arī dažādus domāšanas veidus, uzsver Inga Surgunte.

Mākslas nodaļas vadītāja Marianna Abricka pastāstīja, ka

profesionālie mākslinieki strādā ar grupu audzēkņu gan skolā, gan brīvā dabā. Apmierināti jūtas visi plenēra dalībnieki, bet pedagoģe — par to, ka jaunā laikmetīgā pieredze un integrētais mākslinieku piegājiens ļaus skolēniem iepazīt mākslu caur citu prizmu, apgūt jaunus tehnikas. Katru dienu no pulksten 10.00 līdz 12.00 mākslinieki vadīja audzēkņiem savas meistardarbnīcas. Pirmdien un otrdien ar bērniem strādāja Eva Vēvere un Laura Prikule, trešdien un ceturtdien — Aija Zariņa, bet piektdien un sestdien — Anda Lāce.

Vasaras plenēra noslēgums paredzēts svētdien, 13. jūlijā, pulksten 17.00 tirdzniecības centrā «Oga», kad skatītāji varēs lūkot, kas nedēļas laikā tapis un kā īstenota ideja, kad mākslinieki, kuri vēroja Preiļus, ar saviem darbiem atbild uz jautājumiem — kas ir Preiļi, kas ir Preiļu identitāte? Turpat pie «Ogas» būs arī danču vakars isti latgaliskā silā, bet plenēra darbu izstāde būs skatāma līdz 16. augustam.

Vārkavas pašdarbnieku teātris Pēterdienā priecēja ar jaunu komēdiju

Vārkavas novadā par tradīciju ir kļuvusi Pēterdienas svinēšana, kas parasti notiek Vārkavas pagasta Piliškās vai Bučkās. Abas ir izcili skaistas vietas: divus gadus par svinēšanas vietu bija izvēlēts Pilišku pilskalns, divus — viesu māja «Ludmila» Bleidas ezera krastā. Pēterdienā parasti pulcē daudz skatītāju, arī šis gads, neskatoties uz vēso laiku un liņšanu, nebija izņēmums. Šis Pēterdienas «odziņa» Bleidas ezera krastā bija Vārkavas pašdarbnieku teātra Aivara Bankas komēdijas «Meitiņa» iestudējuma «glītraksts» jeb ģenerālmēģinājums. Sīkāk stāsta Vārkavas novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste Maija Praņevska.

Kāpēc glītraksts, ne pirmizrāde?

Kā pavēstīja Vārkavas pašdarbnieku teātra vadītāja, izrādes režisore Aija Bitīna, teātrim bija vēlme šo izrādi pataupīt un rādīt telpās, pie tam laika apstākļi Pēterdienā lika šaubīties, vai maz kas sanāks, tāpēc izrāde apzīmēta šādi, nevis nosaukta par pirmizrādi. Bet pirmizrāde noteikti būs! Skatītāji prāt un pašu aktieruprāt, glītraksts izdevās, tikai žēl, ka tanī dienā bija saslīmusi teātra dalībniece Evita Beča, kurai arī bija gana atraktīvs dialogs ar galvenās lomas atve-

idotāju, kā arī glītrakstā aktieriem izkrita no prāta pa kādai asprātībai. Tāpēc tie, kas šo vārkaviešu sniegumu redzēja Bučkās, ir aicināti nākt arī uz atkārtotām izrādēm, jo būs vēl kas jauns un asprātības šķīslis vēl spožāk.

«Meitiņa» – daudzu amatiereteātru iestudēta un skatītāju iemīļota izrāde

Lugas sižets ir ļoti mūsdienīgs: vecāki Jāzeps un Marija Susuriņi pēc piecu gadu darba ārzemēs gaida mājās dēlu Andri. Visi pazīnas to zina un arī gaida. Katrs ar saviem nolūkiem, kuri jau laikus tiek perināti. Tikai... ierodas nevis dēls, bet meita, jo ārzemēs esot mainījusi dzimumu. Un viss sagriežas vāveres ritenī, un pārpratumi seko cits citam.

Suflieris sež mazmājiņā

Izrādēm brīvā dabā ir viena specifika – jāatrod vieta suflierim. Bija pāris versijas – aka, krūmi, līdz atminējās par rekvizītu – veco mūrīti, ko teātra dalībnieks Mindaugs pārtaisīja par mazmājiņu, kas, nenoliegsiet, ir neatņemams lauku mājas vides elements. Ja citi teātri uz skatuves liek bieži vien neiedomājamas lietas, tad vārkavieši uzlika mazmājiņu, kas lieti noderēja ne tikai suflierim, bet arī mūzikas

● **Vārkaviešus citu novadu ļaudis no sirds var apskaust par spēju atrasties un izdzīvot lugas autora izdomātas dzīves. Attēlā – skats no komēdijas «Meitiņa» «glītraksta».**

aparatūras paslēpšanai. Lai gan sufliere – iestudējuma režisore Aija – pēc izrādes teica, ka tur vairs nesēdēsot, jo aktieri tāpat visu zināja un priekšā teikšanu nevajadzēja.

Debitante galvenajā lomā

Iesākumā galveno lomu mēģināja cita aktrise, taču viņai tā «nepielīpa», tāpēc nācās domāt,

ko likt vietā. Vietā nāca Vēsma Sondore, kurai tā bija debija, un viņa ar lomu tika galā spīdoši. Režisore pateicas visiem izrādes aktieriem – Vēsmai Sondorei, Zinaīdai Stuburei, Bonifācijam Vaivodam, Skaidrītei Mednei, Staņislavam Stankevičam, Intai Kivlenieci, Silvijai Stankevičai, Diānai Stuburei, Oļegam Vaivodam, Dagmārai Skutelei, Ainā-

ram Želvim – par to, ka viņiem nav aizspriedumu sevi parādīt smieklīgu un pavisam citādus, nekā ikdienā ierasts.

Režisorei un skatītājiem allaž ir liels prieks un interese redzēt, kā viņiem pazīstami cilvēki spēj pārveidoties un aizvien atrod sevi ko jaunu. Ziņkārīgu un smieklīgu situācija nonākušu kaimiņieni tēloja arī pati režisore Aija Bitīna.

7. starptautiskā balto stārķu uzskaitē

Baltā stārķa ligzdas Latvijā tiek uzskaitītas kopš 1934. gada; 2014. gadā notiek 7. starptautiskā ligzdu uzskaitē. Tajā iesaistīties var ikviens Latvijas iedzīvotājs. Uzskaites mērķis ir sekot baltā stārķa ligzdojošās populācijas un ligzdošanas sekmju izmaiņām Latvijā, skaidrot to cēloņus, sekot ligzdu novietojuma un pamatu izmaiņām.

Uzskaites dalībnieki meklē balto stārķu ligzdas, iezīmē tās kartē un aizpilda anketu, reģistrējot ligzdu novietojumu (stabs, koks, ēka u.c.), pamatu (putna vai cilvēka veidots), apdzīvotību, izaugušo mazuļu skaitu, pēc vēlēšanās arī papildu ziņas — par mazuļu vai pieaugušu putnu bojāeju un tās cēloņiem, ligzdas bojāejas iemesliem, stārķu ierašanās un aizlidošanas datumu, u.c. Pēc sezonas visi dati tiek apkopoti, rezultāti darīti zināmi plašsaziņas līdzekļos, arī žurnālā "Putni dabā".

Ziņas par baltā stārķa ligzdam portālā Dabasdati.lv/baltiestarkii/ Šķiet, Latvijā nav cilvēka, kas nepazītu balto stārķi *Ciconia ciconia* — vasarā, braucot pa laukiem, laukum gan nav iespējams nobraukt ne 10 kilometrus, lai neieraudzītu pašus stārķus vai to ligzdas. Tomēr — cik daudz par to ziniet? Šis materiāls palīdzēs uzzināt vairāk. Stāsta Māra Janaus, Latvijas Ornitoloģijas biedrības balto stārķu monitoringa vadītāja, LU Bioloģijas institūta Ornitoloģijas laboratorijas vadošā pētniece.

Izskats

Baltais stārķis ir liels putns ar garām sarkanām kājām un knābi, balts ar melniem spārnu galiem, spārnu izpletums 155–165 cm, sver ap 3,5 kg, tēviņi līdzīgi mātītēm, tikai nedaudz lielāki. Jaunajiem stārķiem knābis un kājas tumšas, sarkano krāsu tie iegūst pirmā dzīves gada laikā. Dzīves ilgums — maksimāli 30 gadi, dzimumgatavību parasti sasniedz 3–6 gadu vecumā.

Radnieki, izplatība, vēsture, skaits

Baltie stārķi pieder pie stārķveidīgo dzimtas, kura ietver sešas ģintis ar 17 sugām. Bez mums zināmajiem baltajiem un melnajiem stārķiem var minēt arī, piemēram, jabiru un marabu stārķus. Baltie stārķi mūsdienās ligzdo nelielā apgabalā Tāļajos Austrumos (tā gan ir cita pasuga vai pat suga), daļā Tuvo Austrumu zemju, kā arī gandrīz visā Eiropā, bet tā tas nav bijis vienmēr. Šo putnu dzimtene ir Tuvo Austrumu zemes, kur tie skaitījušies neaizskarami. Domājams, ka vismaz kopš agrinajiem viduslaikiem gan paši putni, gan paradums tos saudzēt un palīdzēt, izvietojot ligzdu pamatnes, izplatījies Eiropā; to „svētums” bijis tik nozīmīgs, ka par svētēļa nogalināšanu draudējis pat nāvessods. Latvijā baltie stārķi ienākuši salīdzinoši vēlu — līdz ar intensīvu lidumu lišanu, jo tie ir tipiski atklātu ainavu putni, bet Latvijā, kā zināms, ir tipiska mežu zeme. To izplatīšanos veicināja vāciešu ieviestās tradīcijas. Par to, ka Latvijā baltie stārķi ligzdo samērā nesen, liecina arī tas, ka tie praktiski nav minēti ne tautasdziesmās un teikās, ne vietvārdos. Mūsu „īstais” ir melnais stārķis jeb gandr — pēc iespējas neskartāku mežu iemītnieks. Pirmās rakstītās liecības par baltajiem ir no 18. gs. vidus, kad tas minēts ligzdojošo putnu sarakstā. Līdz 19. gadsimtam tā ligzdošanas areāla ziemeļu robeža gāja aptuveni gar Daugavu, 19. gs. sākumā atzīmēta tā skaita pieaugums un izplatības robežu atvirzīšanās uz ZA, bet no 19. gs. vidus tas jau ligzdo visā tagadējās Latvijas teritorijā. Pirmās konkrētās ziņas par Latvijā ligzdojošo skaitu ir iegūtas 1934. gadā pirmās starptautiskās balto stārķu ligzdu uzskaites gaitā — 6750 apdzīvotas ligzdas. Turpmākajās starptautiskajās uzskaitēs iegūtie rezultāti liecina, ka 1958. gadā pie mums ligzdoja ap 6700 pāru, 1974. g. — 5700, 1984. g. — 6300, 1994. g. — 10 600, 2004. g. — 10 600 pāru. Ar nepacietību gaidām, kādi rezultāti būs 2014. gadā veiktajai uzskaitē. Šobrīd Latviju ne bez pamata varētu saukt par balto stārķu lielvalsti — pie mums savus bērnus izaudzē apmēram 4,5% no visiem pasaules

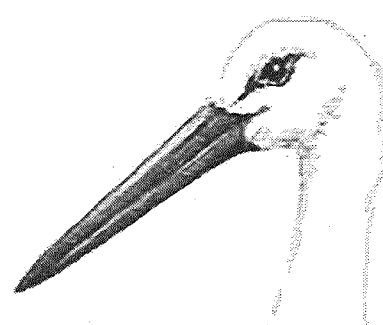
baltajiem stārķiem, kas tik mazai valstij ir ļoti daudz. Līdzīgs ligzdu izvietojuma blīvums ir Lietuvā un Polijā ZA.

Migrācijas, ziemošana

Baltais stārķis ir tipisks ceļotājs, zimu pavada Āfrikā, pie mums izaugušie — galvenokārt tās austrumu daļā un centrā, neliela daļa aizlido līdz pat Āfrikas pašiem dienvidiem. Pirmie stārķi ierodas Latvijā marta beigās — aprīļa sākumā, dodas prom pašās augusta beigās — septembra sākumā (pazīd dažu dienu laikā). Pirms došanās prom tie pulcējas lielos (desmiti — simti putnu) baros ar barību bagātās vietās. Lai cik tas būtu divaini, pirmie ligzdas apkārtni pamet jaunie putni, bet aizceļošana gan notiek lielos kopīgos baros. Mūsu stārķi uz un no ziemošanas vietām lido gar Vidusjūras austrumu galu; tie, kas ligzdo uz rietumiem no Rietumvācijas — Holandes, gar tās rietumu galu. Lido planējot un riņķojot, izmantojot siltās augšupejošās gaisa strāvas, parasti lielos baros. Mūsējie ziemotnes Āfrikā sasniedz apmēram pēc 2–3 mēnešiem, bet atpakaļceļš ir straujāks — ap 1,5–2 mēnešiem. Pirmo dzīves vasaru pavada teritorijā starp ziemošanas un ligzdošanas vietu, nākamās — arī, bet jau tuvāk dzimtajai vietai. Vasarojošie nepilngadīgie putni turas lielākos vai mazākos baros (parasti daži līdz daži desmiti putnu, bet dažkārt pat pāris tūkstošu putnu lieli sakopojumi, kā tas tika novērots pirms desmit gadiem Tukuma rajonā). To galvenā nodarbe ir barošana, lai pilngadību un ģimenes priekus sagaidītū iespējami labākā fiziskā kondīcijā.

Barošana

Baltais stārķis ir gaļēdājs, savā ziņā to varētu saukt arī par plēsēju. Pamatbarība nebūt nav vārdes (kā to uzskata daudzi), ir sevišķi mūsdienās, kad varžu palicis daudz mazāk. Stārķu ēdienkarte ir ļoti daudzveidīga — ēd visus dzīvniekus, ko vien spēj norīt — kukaiņus, to kūniņas un kāpurus, peļveidīgos, kurmjus, čūskas, ķirzakas, vārdes, zivtiņas, uz zemes ligzdojošo putnu mazuļus, arī maitu; samērā jauns, bet diemžēl bagāts cilvēku radīts dzīvnieki — ne velti gar šosejām brienošī stārķi ir visai bieža parādība. Jau no 19. gs. līdz mums nonākušas rakstītās liecības par to, ka tur, kur daudz balto stārķu, pazūd griezes, ķivītes, plāvu tilbītes un citi putni. Arī mūsdienās palaiķam dzirdamas diskusijas par to, vai balto stārķu nav par daudz, tomēr — to ir tieši tik, cik spēj uzturēt vide; tad jau būtu jāzīnīcina jebkuri plēsīgie dzīvnieki — arī tie taču ēd

gaļu! Ilgtermiņā stabila biotopā plēsēji nekad pilnībā neiznīcina savus upurus — ja vienu kļūst mazāk, tie pārslēdzas uz citiem. Ziemošanas laikā ļoti nozīmīgs barības avots ir masveidā savairojušies siseņi, kas gan mēdz būt ļoti neveselīga un bīstama pārtika — Āfrikā arī vēl mūsdienās šos kukaiņus apkaro ar ļoti indīgām vielām, kas, uzkrājušies to ēdāju organismā, izraisa neauglību.

Ligzda

Parasti ligzdas ierīko cilvēka mītnu tuvumā, patīk, ja tuvumā tiek turēti mājlopi (tur vairāk barības), un vispār ekstensīva lauksaimniecība. Labprāt izmanto cilvēka palīdzību — mākslīgus ligzdu pamatus. Pie mums agrāk ligzdas bija atrodamas uz kokiem, kur to ierīkošanā piedalījās cilvēki (1934. g. tādū bija ap 80%), bet Rietumeiropā tipiskākas bija uz ēkām celtas ligzdas. Tā kā cilvēki ligzdu pamatus izvietoja aizvien retāk, bet bez to palīdzības uz koka stārķiem ligzdu izbūvēt ļoti grūti, tie aizvien vairāk sāka apgūt alternatīvu ligzdas vietu — elektrības un telefona stabus: 1974. g. tādū bija tikai 1%, bet patlaban — jau ap 70%. Dažkārt tie ligzdas izvēlas visai divainas vietas — siena kaudzi, darbojošos ceļamkrānu (Milzkalnē), pieminekli (piemēram, Inčukalna brāļu kapos). Ligzdu būvē abi partneri. Pie mums ligzdas parasti atrodas patālu viena no otras, bet gadās, ka tie ligzdo arī kolonijās — piemēram, lapegļu alejā ceļa posmā Matīši — Mazsalaca — ap 30 ligzdas, ap desmit ligzdas vienuviet stārķi paši sabūvējuši Ogresmuižā, Vilzēnmuizas apkaimē, u.c., pat vairākas vienā kokā, kā tas ir, piemēram, Slagūnē. Ligzdošana kolonijās ir parasta dažviet Vidusāzijā un pēdējās desmitgadēs — arī Spānijā, kur to skaits ir strauji pieaudzis saistībā ar jaunu bagātīgu barības vietu rašanos (lielas apūdeņojamas platības, milzīgas atklātas atkritumu izgāztuves). Pāreja uz barošanu šādās cilvēka radītās Leipūtīrijās novedusi pat pie apbrīnojamas uzvedības maiņas — par tipisku migrantu uzskatītais baltais stārķis tur daļēji kļuvis par nometnieku — kāpēc gan uzņemties risku un grūtības, ceļojot uz Āfriku, ja barības papildam ir turpat uz vietas? Rezultātā — vairāki desmiti ligzdu uz vienas vienīgas Alfaro katedrāles jumta!

Ligzdošana

Baltie stārķi cenšas atgriezties tajā ligzdā, kur iepriekš jau perējuši, it īpaši, ja ligzdošana bijusi sekmīga. Parasti pirmais ligzdā atgriežas tēviņš. Nereti uz vienu un to pašu ligzdu pretendē vairāki stārķi, tad izceļas karsti ķivīni un bojā var aiziet arī jau iedētās olas. Izdēj parasti 3–5 baltas olas, tās perē un mazuļus aprūpē abi vecāki. Bieži tiek jautāts — vai stārķu pāris ir uzticīgs viens otram? Atbilde drīzāk ir negatīva — izņemot perēšanas un mazuļu audzēšanas laiku, stārķi uzturas

baros, nevis pa pāriem; pareizāk būtu teikt, ka tie cenšas būt uzticīgi vienai ligzdošanas vietai. Kā jau dabā ierasts, izaug veselākie un stiprākie mazuļi (Latvijā — vidēji 2,3 katrā sekmīgā ligzdā). No tiem, kas ir vārgi un "nepareizi", vecāki atbrīvojas, izmetot no ligzdas vai pat izbarojot pārējiem mazuļiem. Tas nav nekas neparasts arī citiem dzīvniekiem, tikai mēs to neredzam... Nopietnu dabisko ienaidnieku baltajam stārķim nav daudz, lai gan dažkārt to ligzdas iztukšo kāds nekaunīgāks krauklis, arī

meitās, un atrodami vēl ļoti daudz citu ticējumu. Tas ir bezgala uzticīgs laulības partneris, savā labsirdībā nes uz savas muguras mazos putniņus uz ziemošanas vietām, utt. Cik tālu tas ir no patiesības!

Patlaban viena no nozīmīgākajām ir stārķu ligzdošana uz elektrības stabiem — tādū Latvijā ir vismaz septiņi tūkstoši. Ligzdas svārs sasniedz pat tonnu, to veidojošie zari saskaras ar vadiem, arī paši putni pielidojot var izraisīt īssavienojumu. Latvenergo galvenais uzdevums — nodrošināt stabilu elektroenerģijas piegādi — tādējādi ir apgrūtināts. Koncerna darbinieki cenšas atrast kompromisu — potenciāli bīstamās ligzdas ierobežotā daudzumā tiek noņemtas ārpus ligzdošanas laika, daļai stabu uz paaugstinājuma tiek piestiprināta mākslīga ligzdas platforma. Šādas mākslīgas pamatnes tiek ļoti plaši izliktas citur Eiropā, tikai tur tiek lietoti dzelzsbetona, nevis koka stabi kā pie mums, kas nav tik izturīgi un nav paredzēti tik lielai slodzei. Tikai retos izņēmuma gadījumos, kad ligzda ir nošķiebusies un draud nokrist ar visu, kas tajā atrodas, tā tiek noņemta arī ligzdošanas laikā (šādu gadījumu skaits nepārsniedz 10 gadu laikā). Ja ir iespējams, ligzdu pārvieto citā vietā vai mazuļi tiek nodoti audzināšanā citur. Šādi gadījumi tiek saskaņoti ar attiecīgajām vides aizsardzības institūcijām. Lai cik nepatīkami ir šādi gadījumi, populācijai kopumā šeit un tagad tie draudus nerada — gan mūsu, gan visa balto stārķu saime kopumā šobrīd ir stabila vai augoša.

Ko darīt, ja stārķis izmet bērnu no ligzdas

daži jūras ērgļu pāri Kurzemē specializējušies stārķu mazuļu zagšanā no ligzdām, kas neatrodas gluži blakus cilvēku mājām.

Baltie stārķi un cilvēks

Ir pilnīgi skaidrs, ka bez cilvēka tiešas un netiešas līdzdalības balto stārķu gan pasaulē kopumā, gan Latvijā būtu daudz mazāk. Lielākajai daļai cilvēku Eiropā un Āzijā baltie stārķi patīk, un mēs tiem ja ne palīdzam, tad vismaz paciešam. Citādi tas ir Āfrikā — putns ir samērā liels, tam daudz gaļas, un vietējie attiecas pret tiem kā pret parastu medījumu; tiesa, pēdējās desmitgadēs rietumu civilizācijas ietekmē šī attieksme daudzviet mainās. Eiropā gan maz kam ienāktu prātā stārķi medīt pārtikai, pārāk noturīgas ir tradīcijas un priekšstati par šo putnu.

Īsumā — visdažādākās pasaules tautas balto stārķi raksturo kā aizstāvi un labdari. Un kādas divainas mātīcības ar to saistītas! Bez visizplatītākās par stārķi — bērnu gādātāju ir vēl bezgala daudz citu. Tas ir dievu vēstnesis vai cilvēks no tālām zemēm, vai musulmanis, kurš ne reizi dzīvē nav veicis svētceļojumu uz Muhamedā kapu un pēc nāves spiests to darīt katru gadu putna veidolā. To kuņģiem ir dziednieciska ietekme attiecībā uz visām indēm, dziedē arī olas un tauki. Svētulis nes mieru, veselību, satīcību un pārtību vietai, kur apmeties, bet atriebjas tiem, kas nodara pāri. Ja meita pavasarī pirmo reizi ierauga stārķu pāri — gada laikā izies pie vira, ja vienu stārķi — vēl palīks

Šeit ir divi aspekti. Pirmais — ja jau mazulis izmests, visdrīzāk ar to kaut kas nav kārtībā, un viņa izdzīvošana, lai eventuāli tālāk nodotu savus ne pārāk labos gēnus, nav vēlama. Nav vēlama no sugas labklājības viedokļa kopumā, baltā stārķa gadījumā neapšaubīgi arī tāpēc, ka šis sugas pastāvēšana nav apdraudēta (citādi būtu, ja tas būtu kāds ļoti rets dzīvnieks — tad pat viena individa glābšana būtu svarīga). Otrs — cilvēciskais aspekts liek mums būt līdzciefīgiem pret jebkuru nelaimē nokļuvušu radību. Ja šis aspekts jums šķiet svarīgāks — varat mēģināt mazuļi ņemt savā pilnā aprūpē (atgādinašu, ka Zooloģiskais dārzs nav paredzēts slimu savvaļas dzīvnieku turēšanai, un speciāli šim nolūkam paredzētu patvertņu Latvijā nav). Un vēl (kas daudzām nav zināms) — Latvijas likumdošana nepieļauj savvaļas dzīvnieku turēšanu gūstā bez saskaņošanas ar Dabas aizsardzības pārvaldi. Jāņem vērā, ka stārķa ēdienkartē ir tikai dzīvnieku izcelsmes barība, ar putru un maizi tas neizaugs. Mazulis jābaro vairākas reizes dienā, neaizmirstot to arī padzirdīt. Nav izslēgts, ka šāds cilvēku izaudzēts putns negribēs vai nevarēs rudenī aizlidot, tātad jārēķinās, ka rūpes par to neizpaliks arī visu ziemu. Tas pats attiecas uz tiem „nepareizajiem” stārķiem, kas kaut kādu iemeslu dēļ rudenī nedodas prom. Vai to mēģināt noķert un audzināt kūtiņā, vai atstāt lapsai par barību — tas jāizlemj pašam. Tā nu tas mūsu pasaulē iekārtots, ka vieni dzīvnieki pārtiek no citiem — ieskaitot mūs, cilvēkus (izņemot veģānus...).

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"

Preiļu konsultāciju birojs

aicina pievienoties savai komandai: **grāmatvedības konsultantu/-i**
(uz pilnu darba laiku)

Darba pienākumi:

- konsultāciju sniegšana grāmatvedības un nodokļu jautājumos ar lauksaimniecību saistītu nozaru uzņēmumiem;
- grāmatvedības pakalpojumu sniegšana klientiem.

Prasības:

- profesionālā vai augstākā izglītība grāmatvedības specialitātē;
- praktiska pieredze grāmatvedības datu kārtošānā, aktuālo likumdošanā paredzēto nodokļu un citu atskaišu gatavošanā;
- prasme strādāt ar MS Office programmām un internetu;
- komunikabilitāte un spēja strādāt komandā;
- spēja patstāvīgi organizēt savu darba laiku;
- B kategorijas autovadītāja apliecība;

Mēs piedāvājam:

- interesantu un atbildīgu darbu profesionālā komandā;
- mūsdienīgus darba apstākļus.

Pieteikuma vēstuli un CV lūdzam iesniegt līdz 18.07.2014.

Mūsu adrese: SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" Preiļu konsultāciju birojs, Raiņa bulvāris 21b, Preiļi, Preiļu nov., LV-5301, tālr. 29710327, e-pasts: marite.vucenlazedane@llkc.lv
<http://www.llkc.lv>

Sazināsimies ar tiem pretendentiem, kuri būs izturējuši pirmo atlases kārtu.

VIDZEMES
MĀCĪBU
CENTRS

☎ 27606193

aicina apgūt

KLASISKO ĶERMEŅA MASĀŽU

arī Preiļos.

Programmā anatomija, mikrobioloģija, aromaterapija, refleksoloģija, šokolādes un karsto akmeņu masāža.

Kā arī 2 dienu kursu

TAIZEMES PĒDU MASĀŽA.

Nobeigumā apliecība — sertifikāts.

Eksāmens testa veidā.

IZSOLE

Valsts akciju sabiedrība "Valsts nekustamie īpašumi"
(reģistrācijas nr. 40003294758) 2014. gada 4. septembrī Valņu ielā 28, Rīgā, rīko

Atkārtotu nekustamā īpašuma izsolī ar augšupejošu soli:

Daugavpils ielā 57, Preiļos, Preiļu novadā (kadastra numurs 7601 505 1407), kas sastāv no būves (būves kadastra apzīmējums 7601 005 1401 007), par sākmcenu EUR 8423,40, izsoles laiks pulksten 14.00.

Personām, kuras vēlas piedalīties iepriekš minētā objekta izsolē, jāiemaksā nodrošinājums 10% apmērā no izsolāmā nekustamā īpašuma sākmcenas un reģistrācijas maksa EUR 70 apmērā AS "SEB banka" Rīdzenes filiāles kontā nr. LV22UNLA0002200609436, kā arī jāiesniedz izsoles noteikumos norādītie dokumenti.

Par nosolīto objektu jānorēķinās divu nedēļu laikā, maksājumus veicot pilnā apmērā euro.

Iepazīties ar izsoles noteikumiem, reģistrēties izsolei, kā arī saskaņot objekta apskates laiku var valsts akciju sabiedrībā "Valsts nekustamie īpašumi" Valņu ielā 28, Rīgā, darbdiēnās no pulksten 9.00 līdz 17.00; tālrunis uzziņām 80002000, 67024659.

Pēdējā dalībnieku reģistrācijas diena izsolei ir 2014. gada 2. septembris līdz pulksten 16.00, Valņu ielā 28, Rīgā.

Visām personām, kurām uz objektu ir tiesības, kas nepieļauj tā pārdošanu izsolē, jāpieteic savas prasības tiesā līdz izsoles dienai.

<http://www.vni.lv>

Riebiņu novada dome 2014. gada 31. jūlijā plkst. 11.00, Saules ielā 8, Riebiņos, Riebiņu novada domē, 3. stāvā, 3. kab. rīko nekustamā īpašuma, adrese Liepu 1, Galēnos, Galēnu pagastā, Riebiņu novadā, kadastra numurs 7648 002 0146, telpu kopuma (17,3 m²) nomas tiesību izsolī aptiekas ierīkošanai.

Telpu nomas tiesību nosacītā maksa ir 0,27 EUR par vienu telpu kvadrātmetru mēnesi, neskaitot 21% PVN. Papildus nomas maksai nomnieks maksā komunālos maksājumus (ūdens, kanalizācija, apkure). Norēķini par elektroenerģiju notiek pēc faktiskā patēriņa, veicot atsevišķi uzskaiti.

Izsoles solis ir 0,01 EUR. Telpu nomas maksa tiek noteikta un maksājama 100% eiro.

Reģistrācijas maksa ir EUR 29,00, kas jāieskaita Riebiņu novada domes kontā LV12UNLA0050005638857, A/S SEB Banka, kods UNLALV2X026.

Izsoles dalībnieku reģistrācija tiek uzsākta trīs dienas pēc izsoles sludinājuma publicēšanas laikrakstā „Novadnieks” un pārtraukta 31. jūlijā 2014. gadā plkst.10:30.

Izsoles dalībniekam ir tiesības iepazīties ar izsoles noteikumiem un citiem dokumentiem, kas attiecas uz telpām, darbdiēnās no plkst. 8.30 līdz 17.00 Riebiņu novada domes kanceleijā (3. stāva 3. kabinetā) Saules ielā 8, Riebiņos.

16. jūlijā z/s pārdos raibus, melnus, brūnus, baltus (arī Leghorns) jaunputnus (4-6 mēn.), dējēvistas (10 mēn), gaiļus (arī maina). Pēc pieteikuma paaudzētus broilerus un šķirotus cāļus. Tālr. 29186065. Gaiļi 7.00, Riebiņos 7.15, Preiļos 7.30, Pieniņos 7.50, Stabulniekos 8.05, Galēnos 8.20, Stjukalnā 8.30, Polkoronā 8.45, Smelteros 8.55, L. Anspokos 9.05, Priekules 9.15, Rudzātos 9.25, Rožupē 9.45, Līvānos 10.10, Jersikā 10.40, Upeņiekos 10.50, Starēs 11.05, Vanagos 11.25, Sutros 11.45, Anspokos 12.10, Kastīrē 12.20, Aglonā 12.40, Jaunaglonā 12.55, Aglonas st. 13.10, Aizkalnē 13.25, Pelēčos 13.35, Arendolē 13.50, Rimicānos 14.10, Upmalā 14.25, Vārkavā 14.35, Ančkinos 14.45.

Aku urbšana.

Tālr. 29142220.

LOGU SERVISS
PVC Logi no 15 EUR
Ār durvis no 99 EUR
Pilns serviss
Bez % kredīts + dāvana
T.28673992 durvistev.lv

Savāksim nevajadzīgu sadzīves tehniku (ledusskapjus, gāzes plīti, TV un t.t.).
Tālr. 27540758.

SIA "Latmežs" pērk visa veida īpašumus, cirsma.
Tūlītēja samaksa.
Tālr. 16666353, 29777641.

IEPĒRK METĀLLŪŽŅUS.

Augstas cenas.
Strādājam jebkurā laikā.
Tālr. 29198531.

SIA "LATBULL" pērk PIENA TELŅUS 14-41 d.v.
Samaksa tūlītēja.
T.26609182

Pērk senās lietas, antikvariātu.
Tālr. 22068511.

SIA «SENLEJAS» iepērk liellopus.
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 65322454, 26190124, 26604491.

SIA „ALŅI AS” IEPĒRK ZĀGĀLĶUS EUR/m ³			
Diam.	14-17	18-24	25<
EGLE	55 (54)	70 (69)	71 (70)
PRIEDE	55 (54)	70 (69)	70 (69)

Garumus iepriekš saskaņot!

Piegādes vieta: Varakļāni.

Ir transports.

Korekta uzmērīšana!

SAMAKSA 1 DIENAS LAIKĀ!

Tālr. 64866070,

mob. tālr 29806775, 25916403.

SIA AIBI iepērk liellopus, jaunlopus, aitas, zīrgus, cūkas.
Labas cenas.
Samaksa tūlītēja.
Tālr. 26142514, 20238990.

SIA JANSSEN LIVESTOCK LATVIA
Iepērk: piena telus.
Samaksa tūlītēja
vai ar pārskaitījumu.
Tālr. 29698483. Mihails.

Pārdod

grūsnu teli Stabulnieku pagastā. Tālr. 29188368.

Izsniedzam

bezķīlas aizdevumus.

Lombards Moda Kapitāls,

Daugavpils iela 2, Preiļi.

Tālr. 25441183, 28609904.

Aizņemties atbildīgi un izvērtējiet savas iespējas atmaksāt aizdevumu!

SIA Lauku Miesnieks

iepērk mājlopus.

Augstas cenas.

Samaksa tūlītēja. Svāri.

Tālr. 20207132.

SIA „LATVIJAS GAĻA”

iepērk liellopus, aitas,

jaunlopus, zīrgus.

Samaksa tūlītēja. Svāri.

Tālr. 28761515.

PASMAIDĪSIM

☺ ☺ ☺
Pēc ilgās laulības dzīves kādā jaukā dienā sieva sāk dzīvi interesēties par to,

cik vīram ir bijušas sievietes. Vīrs tā kā negrib stāstīt, sieva uzstāj:

- Nu saki, cik tev ir bijušas sievietes?
- Nu ko tad es tā sākšu vēsturi pacelt, tev nepatīks...
- Saki, es turēšos.
- Nu labi (sāk domīgi skaitīt) viena,

divas, trīs, ... , septiņas, tu astotā, deviņas, desmit, ...

☺ ☺ ☺

Pēterītis iesviež ar akmeni Jānītim. Izskrien Pēterīša mamma un rājas:

- Kāpēc tu iesviedi Jānītim ar akmeni?
- Viņš man pirmais iesvieda!

— Bet tu taču varēji pasaukt mani?
— Kāda jēga? Tu tāpat viņam nebūtu trāpījusi...

☺ ☺ ☺

Mums ar sievu notiek regulāra vie-dokļu apmaiņa: es atnāku ar savu vie-dokli, bet aizeju ar viņas.